

MŪSU PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

Redaktorius: Juozas Žukauskas
Redakcija: 10 Peel Street, Kirribilli, Sydney, N.S.W. Tel.: XB 4312.
Visi straipsniai adresuojami: Box 58, Milson's Point, P.O., Sydney, N.S.W.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS
KRAŠTO VALDYBA.

PRENUMERATA	SKELBIMAI
Ištiesiems metams £2.10.0.	Skelbimų kaina viena teksto eilutei ar ba jos vietai—1/6.
Pusci metų—£1.5.0.	Kvadr. in. per viena skiltį—10/-
Vienam mėnesiui 4/6.	Nuolatiniams skel- bimams teikiama nuolaida.
Paskiras numeris 1/3.	Už skelbimų turinį neatsakoma.
N. Zelandijoje ir Anglijoje kaina ta pat. Kituose kraš- tuose - 6 dol. me- tams.	
PRENUMERATA ADRESUOJAMA: Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.	
No. 233 Penktieji metal SYDNEJUS, 1963 m. rugpjūčio 23 d.	

LAISVINIMO VEIKLA(3) LIET. REZIST. SANTARVĖ

Rašo S. ZYMANČAS,
buvęs VLIKo narys, LRS vice-pirmininkas.

Jei Lietuvos Diplomatinijos šefas ir diplomatiniai atstovai reprezentuoja Lietuvos valstybinį veiksnį, VLIKas užsienio lietuvių politiniui visuomeniniam veiksnį, tai Lietuvos Rezistencinė Santarvė su pagrindiniu gali būti laikoma ryškiausiu rezistencinio veiksmo reprezentantu.

LRS, tiesa, formaliai buvo įkurta tik prieš tris metus: 1950 m. rugpjūčio 8 d., o viešu pareiškimu lietuvių visuomenei prisistatė dar vėliau. Tas pareiškimas buvo pasirašytas žinomų ir garbingų žmonių, kaip Lietuvos Nepriklausomybės akto signataro ir lietuvių tautos garbingo veterano prof. M. Biržiškos, Lietuvos VLIKo narių ir buv. politinių kalinių: LLKS dar 1940 m. įkūrėjo ir didžiausiu nuopelnu Lietuvos rezistencijai turinčio K. Drungos; B. Bieliuko, kuris buvo Lietuvos VLIKo gen. sekretoriumi ir vienas jo įkūrėjų; pulk. J. Vėbros, savanorio kūrėjo ir buv. pol. kalinio; savanorio kūrėjo ir Vyčio kryžiaus kavalieriaus taip pat buv. pol. kalinio pulk. T. Vidugirio; buv. Stutthofio KZ pol. kalinio J. Ciuberkio, Červenės kankinio G. Urbono ir kitų.

Jau tas pats faktas rodo, kad LRS eamėje nėra nauja organizacija, bet tik nauja forma susibūrimas santarvėje tų žmonių, kurie Lietuvos laisvės kovai ir tautos rezistencijai skyrė savo jėgas ir sveikatą per ilgus metus ir tą uždavimą toliau sau atstoja. Reikšmingas yra ir tas faktas, kad LRS krikštą, t.y. jai Santarvės vardą parinkusiu buvo ne kas kitas, kaip senas kovotojas dėl Lietuvos Nepriklausomybės ir jos sostinės Vilniaus prof. M. Biržiška.

Iš tikrųjų, LRS tėra gyvenamo laisvės kovos momento reikalavimų išaukšta nauja forma jau nuo seno nenutraukiamai dirbamo svarbaus rezistencinio darbo. To darbo svarbiausiu tikslu ir uždaviniu buvo ir yra ne, kad ir labai svarbi, emigracinė laisvinimo veikla užsieny, bet pati Kraštas, įvairiopa galima parama Krštui ir jo svarbioms problemoms spręsti, Krašto padėties sekimas ir jo nagrinėjimas.

Iš šių rezistencinių sluoksnių praėję žymiausia dalimi išėjo iniciatyva ir įvykdymas ryšių nustatymo tarp okupuoto Krašto ir laisvojo užsienio dar vokiečių okupacijos metais. Šių rezistencinių sluoksnių iniciatyva, pastangomis ir pasiaukojimu, antrajai bolševikų okupacijai prasidėjus, buvo prasiūta pro besiužkeidžiančią geležinę uždangą ir užsieniu atnešta pirmosios žinios apie padėtį Krašte ir tautą visuotinai apėmusį ginkluotą pasipriešinimą prieš sovietų okupantus.

Tų rezistencinių sluoksnių pastangomis savo laiku taip pat buvo pranešta užsieniu apie naujas tautos rezistencijos organizacines formas: aktyviosios rezistencijos ir likusių iš pogrindžio organizacijų vokiečių okupacijos metu susijungimą į vieną bendrą sąjūdį, suteikiant jam BDPS (Bendrojo Demokratinio Pasipriešinimo Sąjūdžio) vardą ir taip pat Vyriausio Lietuvos Atstatymo Komiteto Krašte sudarymą. (Ž.: J. Daumanas, "Partizanai už geležinės uždangos". Lietuvių Katalikų Spaudos Draugijos leidinys Nr. 5, Chicago, 1960 m.). Kartu Krašto re-

zistencijos vadovybės tada buvo atlikti tam tikri užsienį liečią patvarkymai.

Šis, savaime didžios reikšmės lietuvių laisvės kovoje dalykas, deja, užsienio lietuvių politiniuose sluoksniuose nerado reikiamo dėmesio, ir gal svarbiausia, reikalingos lietuviškos patriotinės širdies.

Kokie nebūtų radęsi nesutariai ir nesupratimai tarp Krašto rezistencijos atstovų ir VLIKo sluoksnių, kurie yra savaime apgailėtini ir lietuvių laisvės kovai žalingi, bet kai kurių dalykų negalima pateisinti, kaip pav. ALTos nutraukimo 1947 m., dėl VLIKo sluoksnių padarytos intervencijos jos tiesiogiai teiktos paramos, ar iš Krašto atsivežta medžiaga netikėtai ir laikymas ja falsifika-

katais, net nepabandžius su ja giliau susipažinti, ar su jokia kovinga morale nesuderinti lietuvių patriotyčių rezistentų šmeižtai.

O kas svarbiausia: rimto dėmesio ir didelio susirūpinimo reikalaušios Krašto problemos nebuvo laiku apvarstytos ir joms spręsti nebuvo imtasi visų reikalingų ir galimų žygių, kol dar tas nebuvo vėlu.

Tik po trijų metų, 1948 m. VLIKo sluoksnių sėsta tarta su VLAko ir BDPS atstovais. Dėl tas pasitarimas buvo taip nenuostandžiai suorganizuotas, išjungiant iš jo Lietuvos Diplomatinijos šefą ir kitus Krašto rezistencijos atstovus, kad jis negalėjo duoti ir nedavė reikiamų išdavių ir būtinų santaukos. Priešingai, vietoje gerų, į Krašto reikalus buvo įnešta didelės ir nepataisomos žalos.

Sakoma, kad LRS, kuri yra BDPS užsieny darbo ir tradicijų tęsėja yra opozicija prieš VLIKą. Tačiau tai neatitinka tikrąją padėtį. LRS nuo seno įeiklo kelių susiprasti su VLIKu. Ji buvo tikroji iniciatorė Lietuvos Diplomatinijos šefo ir VLIKo pasitarimų, prasidėjusių 1951 m. Niojeje ir užsibaigusiu Reutlingeno susitarimu, kurio, deja, VLIKas nepatvirtino. 1952 m. buvo pasiūlytas pasitarimas tarp LRS ir VLIKo atstovų, tačiau VLIKas šį pasiūlymą atmetė. Šiais metais vėl buvo padarytas naujas LRS pasiūlymas susitikti su VLIKo atstovais, Lietuvos Diplomatinijos šefui dalyvausiant, pasitarti Krašto padėties reikalais; deja, iš tų pastangų nieko neišėjo, nors į pasitarimą buvo atvykę Lietuvos Diplomatinijos šefas ir LRS atstovai.

Pagaliau, neseniai įvykusių VLIKo pirmininko ir Diplomatinijos šefo pasitarimų metu Romoje, VLIKo pirmininkas ir VT pirmininkas pareiškė Diplomatinijos šefui, kad pasitarimas su LRS atstovais yra neaktualus (Krašto padėties reikalais!), atlikdami jam pareiškimų, kurie neatitiko tikrovės!

Kad tokia padėtis patalpa svarbiausiais Krašto reikalais yra tiems reikalinga žalinga, tas nekelia abejonių. Tačiau LRS yra bejėgė ją taisyti, nes vienintelis tam kelias yra tarimosi ir aiškinimosi keltas, o šio kelio VLIKas iki šiol atsisakė.

Tas, žinoma, nestabdė LRS jos pasilmoje atsakomybėje ir pasirinktame sunkiame kelyje. LRS keltas yra aiškus, iš realių Krašto padėties uždavinių kilęs; LRS sąjūdis atlieka savo pareigą Tėvy-

EISENHOWERIS PATIKRINA: LIETUVA BUS LAISVA

...ELTA. — Amerikos Balsas transliavo įskilmes iš vyčių suvažiavimo Jungtinės Amerikos Valstybės. Suvažiavime buvo nepaprastai audringai sutikta gautoji iš JAV prezidento Eisenhowerio telegrama, kurioje JAV prezidentas pareiškia užtikrinimą, kad Lietuva su Latvija ir Estija ir vėl bus lais-

vos. Amerikos lietuvių spauda ir radijai šiam naujam Eisenhowerio pareiškimui, kaip ir visai JAV vyriausybės ir parlamento akcijai padėti pavergtiesiems Pabaltijo kraštams, skiria didelę reikšmę. Nurodoma, kad tuo metu, kai kurie kiti kraštai yra pasiryžę už vienos ar kitos rūšies nuolaidas

Sovietams nurašyti Rytų Europą, Amerikos Jungtinės Valstybės su savo prezidentu aiškiai ir ryžtingai stovi už tų kraštų išlaisvinimą. Tai yra pavyzdys ir kitiems laisvojo pasaulio kraštams, kaip reikia užsistoti už skriaudžiamuosius ir bolševikų pavergtuosius.

Visiems Pasaulio Lietuviams

Jungtinių Amerikos Valstybių parlamentas, jo nariui Kerstenui pasiūlius, yra vienu balsu nutaręs iširti Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių okupavimo bei į Sovietų Sąjungą išjungimo aplinkybes ir pasekmes.

Tai nepaprastai didelės reikšmės įvykis visoje mūsų išlaisvinimo kovoje. Tauriai JAV tautai ir kitiems jos vadovybėje stovintiems vyrams priklauso didžiausia visos lietuvių tautos padėka.

Mūsų broliai amerikiečiai, vadovaujami Amerikos Lietuvių Tarybos, prisidėdami prie šio žygio, yra padarę neįkainojamą pastarnavimą Lietuvai.

Tuo nutarimu sovietinis bolševizmas traukiamas tieson už mūsų laisvės ir nepriklausomybės išplėsimą.

Mūsų pareiga atskleisti prieš viso pasaulio akis tą baisią tikrovę, kas yra ištikė mūsų nelaimingą Tėvyne. Atskleisti ir pagrįsti faktais taip, jog laisvasis pasaulis apstulbtų akivaizdoje to, kas yra atsitikę su nieku nekaltais ramiais

nei, nors ir labai sunkiomis sąlygomis, nes jos darbo lėšomis nemėta nei VLIKo Tautos Fondas, nei ALTA. Todėl LRS visad yra giliai dėkinga kiekvienam lietuviui patriotyti, kuris aukodamas užsienio laisvinimo veiklai, nepaigali kad ir kuklios aukos LRS vykdomam rezistenciniam laisvės darbui, be kurio ir užsienio laisvinimo veikla negali būti sėkminga. Pav. užsieny yra vis dar užsimeinama apie okupuotos Lietuvos lietuvių katalikų raštą šv. Tėvi, pasiekusį užsienį rezistentų keliu. Bet užmirštama, kad tas raštas pasiekė užsienį BDPS rezistentų dėka, kurių darbas tada užsienio lietuvių veiklai neparėmė, kaip jo neparemia ir šiandien.

LRS, nepartinė, patriotinė, rezistencinė organizacija kviečia ir savo eiles ir laukia jose kiekvieno lietuvi. LRS nepastatė kely jokiai lietuviškai organizacijai, bet siekia su kiekviena bendradarbiauti Lietuvos laisvės reikalui. LRS nekuria naujos politinės partijos. Ji savo galutinį tikslą testato, kaip jos steigiamajam akte pasakyta:

"Lietuvos išlaisvinimas; Nepriklausomos Lietuvos Respublikos, demokratiniais pagrindais tvarkomos, atstatymas lietuvių žemėse;

Igyvendinimas Laisvoje Tėvyne mūsų Tautos karštųjų troškimų ir žmonijos didžiųjų idealų: krikščioniškos moralės, humaniškos meilės žmogui, laisvės, teisės ir socialinio teisingumo." LRS tik, kad "atkovotoji Tėvyne laisvi lietuviai savo žemėje, aplaistytoje jos ištikimų sūnų ir dukterų krauju, sukurs laimingą, šviesų ir tarpų rytoją."

Tam didžiajam siekimui LRS, kol ji tai galės ir kol jai tai leis jėgos, ir skirs savo jėgas.

Lietuvos gyventojais. Tūkstančiai mūsų tautos kankinių tepribyla su mūsų pagalba į viso laisvojo pasaulio sąžinę.

Mūsų rankose yra ginklas, kuriuo mes galime kirsti bolševizmui tokį smūgį, nuo kurio jis niekad nebepajėgs atsipeikėti. Visos bolševikų kalbos apie taikumą, apie gerą gyvenimą Sovietų Sąjungoje, apie darbo žmonių valdžią nublanks akivaizdoje nesuskaitomų nusikaltimų, kurie vyko ir tebevyksta Lietuvoje. Kur kasdienis gyvenimas yra virtęs tikru pragaru.

Tautietai, atlik savo pareigą skurde ir ašarose skęstančiai savo Tė-

vynei. Padaryk viską, kad ši be galo svarbi proga Lietuvos išlaisvinimui pagreitinti būtų pilnai išnaudota.

Liudyti ir organizuoti, kad nė vienas svarbesnis sovietinių žiaurumų faktas neliktų neatskleistas, yra šventa kiekvieno lietuvių pareiga, kurią visi mūsų tautiečiai kviečiami ir įpareigojami neatidėliojant atlikti.

Visų kraštų PLB Valdybos ar tolygios organizacijos yra pakviestos imtis vietoje visą šitą darbą atlikti.

VYRIAUSIAS LIETUVOS
ISLAISVINIMO KOMITETAS.

Pradedama Kersteno Misijs

"Lietuvos laisvės klausimas yra kartu ir Amerikos laisvės klausimas"

ELTA. — Pirmasis kontaktas su atvykusiu į Europą JAV kongreso nariu Ch. Kerstenu ir jį lydintiais ALT atstovais inž. A. Rudžiu ir LAIC direktore M. Kizyte buvo užmegstas Paryžiuje. Gavęs telegramą, į Paryžių išvyko Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas ir dalyvavo JAV ambasadoje įvykusiame dviejose posėdžiuose. Kerstenas jų metu supažindino su kongreso sudaryta komisija, jos uždaviniiais, savo numatytais darbais Europoje ir pareiškė norą pirmoje eilėje aplankyti VLIKą. Į Reutlingą Kerstenas su savo žmona ir dukra, taip pat jį lydėję A. Rudžis ir M. Kizyte atvyko rugpjūčio 29 d. vakare. Visi buvo apgyvendinti Traifalberge, už 12 km. nuo Reutlingeno esančiame kalnų kurorte. Rugpjūčio 31 d. buvo sukvietas Vykd. Tarybos posėdis, kuriame dalyvavo Kerstenas ir jį lydėję amerikiečiai lietuviai A. Rudžis ir M. Kizyte. Posėdyje Kerstenas smulkiai išdėstė savo ir komisijos uždavinius, darbo planus, jų pobūdį ir tikslus.

Rugsėjo 1 d. VLIKas buvo sukvietas iškilmingo posėdžio. Jame, be VLIKo ir VT narių, taip pat dalyvavo ALT atstovai inž. A. Rudžis ir LAIC — M. Kizyte. Posėdis Am. Balso buvo įrašytas į magnetofono juosteles ir paskelbtas per radiją. Kerstenui VLIKo narius pristatė jo pirm. M. Krupavičius, o VLIKui Kersteną — A. Rudžis ir M. Kizyte. VLIKo pirm. M. Krupavičius ta proga pasakė sveikinimo kalbą, į kurią JAV atstovų narys Ch. J. Kerstenas taip atsakė:

Laisvės draugai! Kiekviena žmogijai būtybė turi savo laisvės draugą. Aš Jums šia perduodu sveikinimus Jungtinių Amerikos Valstybių, tos šalies, kuri yra gimusi laisvėje. Juk Amerika buvo sukurta tų žmonių, kurie daugiausia atbėgo iš tironų kraštų, siekdami sukurti valstybę, kur jie galėtų naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis, sukeltomis jiems paties Dievo. Šiandien žmogaus laisvė vėl grėšia pavojus visame pasaulyje, todėl Lietuvos laisvės

reikalas yra ir Amerikos laisvės reikalas. Štai kodėl, mano nuomone, prezident. Eisenhoweris savo kalboje JAV Kongresui šių metų sausio mėnesį pareiškė:

"Mes niekad nepritarisime jokios tautos pavergtimui".

Pagrindinė Amerikos politinė filosofija yra išreikšta mūsų Nepriklausomybės Deklaracijoje: visi žmonės yra Visagalis sukurti lygūs su tam tikromis neatmetamomis teisėmis, tarp kurių yra teisė į laisvę ir teisė siekti laimės. Toje pačioje deklaracijoje pirmieji Amerikos steigėjai pareiškė, kad žmonės, patekę į tironiją, turi teisę ir pareigą nuversti tironiją ir sudaryti tokią vyriausybę, kuri užtikintų jiems laimingą gyvenimą. Tai yra pagrindinė Amerikos politinė filosofija, kuri remdamasi Amerikos užsienio politika įsadaos privalo viską daryti, ką ji gali kiekviena taikia priemone, kad įgalintų pavergtuosius žmones atgauti savo laisvę.

Jei Sovietų Sąjungai būtų leista pasiilkyti pavergtasias tautas iš viso laiko, tai ji, kaip Jūs gerai žinote, paverstų šias tautas savo įrankiais tolimesnei agresijai pasaulyje vykdyti. Mano nuomone, Amerikos uždavinys yra daryti viską kad Sovietų Sąjungos vykdymas pavergtųjų tautų pajungimas būtų panaikintas. Štai kodėl lietuvių tautos laisvė, amerikiečių tautos laisvė ir visų žmonių laisvė yra nedaloma. Mūsų Kongresinio Komiteto uždavinys yra kuo plačiausiai atskleisti Sovietų įvykdytos prieš Baltijos tautas agresijos faktus, taip pat atidengti gyvenimo tikrovę bolševikų vergijoje nuo tos agresijos pradžios iki šių dienų.

Aš tikiu, kad politinė karyba šiandien yra svarbesnė už karinę karybą, o propaganda, pagrįsta tiesa, yra pati svarbiausia politinės kovos dalis. Juk jeigu pasaulis žinotų viską, kas darosi anapus geležinės uždangos, tai žmonės visame pasaulyje padėtų pavergtosioms tautoms atgauti savo nepriklausomybę. Taigi mes norime Jūsų pagalbos atkreipti pasaulio dėmesį į šiuos faktus. Mes žinome, kad Jūs ateisite į pagalbą. Mes padėsime Jums. Sujungtomis jėgomis, sujungę savo rankas su mūsų kėdiančių brolių anapus geležinės uždangos spygliuotų vielų rankomis, mes padėsime galutinai nušluoti šias šėtoniškas jėgas nuo žemės paviršiaus. Iš savo širdies gilumos dėkoju Jums visiems ir Jūsų didžiajam pirmininkui prel.

ALB SNIEGUOTŲJŲ KALNU
SENIONIŲ MŪSŲ PASTOGĖS
LAIDA.
REDAGAVO (2 ir 3 pal.) PETRAS PILKA — PILKALNIS.

Sveikinimas Arkv. Metrp.
J. Skvireckui

Melbournas. — Šiomis dienomis K.M. Instituto direktorius P.V. Raulinaitis pasiuntė sukvietimui arkivyskupui J. Skvireckui tokio turinio sveikinimą:

"Jūsų Ekselencija,

Karaliaus Mindaugo Instituto 1963 metais kovo mėn. 5 dieną nutarė pasveikinti Jums 80 metų amžiaus sukakčią artėjant. Visi lietuviai laisvajame pasaulyje šįmet minį Jūsų 80 metų garbingo ir kilniausio garbaus gausaus amžiaus sukaktį, o mūsų kėdiantį tautą Lietuvoje slaptai prisimena Jūsų nuolat kėlį Eklezijos ir Tėvynės tarnyboje. Jūsų nuopelnai suorganizavus ir ilgai sėkmingai valdant atgaivintą Lietuvos bažnytinę provinciją, o taip pat profesoriavimas yra visų prisimenami su dėkingumu ir pagarbą. Ypatingai svarbus ir nusakovos vertis yra ir paalikis Jūsų Ekselencijos kruopščiai ir mokliškai atliktas pirmas viso šv. Rašto Seno ir Naujo Istatymo vertimas į lietuvių kalbą. Šios knygos leidimas visiems geroms vėlioms lietuviams įkvėpimo ir jėgų dirbti savo tautai ir žmonijai, o dabartiniais tremties ir Tėvynėje prispaudos laikais stiprina jėgas ištverti kovoje už laisvą Karaliaus Mindaugo Instituto šlovinį Jūsų Ekselencijai dar dangmetų sėkmingo darbo, o taip pat grįžimo į mūsų visų pasiilgtą brangią ir išlaisvintą Lietuvą. P. V. Raulinaitis, Instituto direktorius."

Sveikinimai Adenaueriui

Didžiosios Adenauerio pergalės proga, kaip pranešė ELTA, VLIKo pirmininkas pasiuntė sveikinimo telegramą. Kun. M. Krupavičius pasiuntė Adenaueriui sveikinimą ir Lietuvos Krikščionių Demokratai Partijos vardu, pareiškdamas viltį, kad aiški Vokietijos politika prisidės ne tik prie Europos išgelbėjimo, bet ir prie bolševikų pavergtųjų kraštų išlaisvinimo. Kanclerį Adenauerį sveikinimo telegramą dar pagerbė ir Lietuvos Ūkininkų Sąjungos pirmininkas dr. P. Karvelis, linkėdamas Adenaueriui pagreitinti Europos susijungimą ir visų Europos kraštų, ypačiai esančių už geležinės uždangos, išlaisvinimą.

Krupavičiui už malonų sveitigumą, parodytą mums visiems.

Rugsėjo 2 d. įvyko drauge su Kerstenu Baltų Tarybos posėdis. Jame dalyvavo estų atstovai Selters, Jakobsen; latvių — Liepiņa, Skaisiāns, Šilds ir lietuvių — K. Žalkauskas ir dr. P. Karvelis. Po pietų Kerstenas, daugiau pasikalbėjęs su latviais ir estais, išvyko į Nuernbergą. Turimomis žiniomis, Kerstenas aplankė Vokietijoje visą eilę atakingų pareigūnų. Apie rugsėjo 20 d. numatoma drauge su baltų atstovais bendra spaudos konferencija Bonnoje. Jos metu Kerstenas nori paformuoti vokiečių ir užsienio spaudoje apie sveikionės tikslus ir Kongreso Komiteto darbą. Europoje Kerstenas numato aplankyti ir daugiau kraštų.

SOTUS IR APSIRENGS BUDAMAS ATSIMINK VARGSTANČIŲS BROLIUS VOKIETIJOJE.

LIAUDIES DAINIUS IR UŽTARĖJAS

Antanas Strazdas — Strazdelis 1763 — 1833

Prieš 190 metų vargingoje baudžiauninko lūšnelėje išvydo pasaulį garsusis liaudies poetas A. Strazdas. Nebuvo likimo jam lemta, kaip jo tėvams, eiti dvaran lažo. Pasijymėjus gabumais ir darbštumu, Antanukas išsimušė į žmones. Užaugęs prie gražiojo Sartų ežero ir pažinęs visus baudžiauninko vargus, jis nepaniekino savo kilimo, nenuėjo su sulenkėjusiais ku-

nigais ir dvarponiais, bet liko artimas savo tėvų vargams, liko su kaimu, su gražiaja Aukštaitijos gamta.

Kun. A. Strazdas gimė 1763 m. birželio 4 d. Astravo kaime, Dusetų valsčiuje, Zarasų apskrityje, baudžiauninkų lietuvių Sofijos ir Jono Strazdų šeimoje. Pirmuosius mokslo pradmenis gavo Roemerų dvare, vėliau pas jėzuitus Ilkštoje ir Varnių kunigų seminarijoje. Į kunigus buvo įsventintas 1790 m. Iškunigavęs septynerius metus Kupiškėje, pradėtas mėti po įvairias parapijas: Anykščiūse, Korsikiškėje, Vabalinkuose ir k. Šimonių parapijoje buvo išsinuomavęs ūkį ir ten penkerius metus ūkininkavo. Savo dienas užbaigė Kamajose nusipirktaime mokytojo namelyje. Mirė 1833 m. balandžio 11 d. — prieš 120 metų, sulaukęs 70 metų amžiaus. Gal dar ir šiandien tebestovėtų Kamajų kapinėse kuklus paminklas su užrašu: "Čia ilsisi kun. A. Strazdelis, giesmės "Pulkim ant kelių" autorius".

Baudžiava Lietuvoje, dar Strazdo laikais, buvo giliai įsisakijusi. Daugumas ponų ir rusų valdžia ją palaikė, norėdama ir toliau turėti nemokamos darbo jėgos iš nužmogintų bėdžių. Strazdo veikla dėl baudžiavos panaikinimo — bene viena iš pirmųjų. Savo dainose jis guodė vargšą baudžiauninką:

Mums tik juoda duona krinta,
Sunkias bėdas dažnai kęsti,
Ponams uliot, kortoms groti,
Minkštuose patalose gulėti,
Lietuviškai nekabėti,
Ant žmonių kreivai žiūrėti.

Svetimos tik procs laukia,
Bet tik ant žmonių
Paskutinį kraują traukia
Kada dvaran nusišaukia.

Savo dainoje "Ir atskrido juoda varna" jis net grąsina ponams ir lietuvių skriaudėjams okupantams: Jau prikalta daugel plieno, Ateis tokia dėl jų diena.

GYVENDAMAS BE MOSŲ
PASTOGĖS GYVENI PO ATVI-
RŲ DANGUM.

Domininko dainoje Strazdas ryškiai išgyvena baudžiauninko kančias ir kartu su visa liaudim verčia:

Domininkui bėda!
Vienoj pusėj šėkta,
Antroj pusėj dvaras,
Tu nežinai, Domininkai,
Kas ant tavęs baras.

Ateina urėdas
Ir patsai tūnas —
Domininko nabagėlio
Dreba visas kūnas.

Šioj žemėj, žemėj
Šioj gražuėj, gražuėj,
Šioj Lietuvoj, Lietuvoj,
Tiktai vienas dūšavimas,
Tik sąrų byrėjimas...

Strazdui buvo artimas ūkininko darbas ir jo bendravimas su gamta:

Iš to pulko gaspadorių
Išleisime laukian artojų
Pavasario dieną.
Gaspadorius palydėjo,
Gražiais žodžiais kalbinėjo
Man laukan einančiam.
Pasimėgęs žali, šėmį,
Ejau laukan apasirėly
Vėversėliam giedant.
Kada saulė patekėjo,
Gaili rasa nubyrėjo,
Gegutė kukavo.

Jau Strazdas kėlė iš miego tau-

Jau saulutė teka,
Gaili rasa krinta,
Kelkies valkeliai
Jau dienei švinta.

Ir tautos prisikėlimą pranašavo
paukščiai dūlėjimui:
Sparneliais klesdamas,
Burdą žemę bardamas,
Pranašauju pavasarėlį.

arba:
Prašvito, prašvito,
Aušros žvaigždė prašvito, prašvito,
Ir gaideliai pragydo.

Be mums visiems žinoma "Pulkim ant kelių" Strazdas yra parašęs visą eilę bažnytinių giesmių. Jo giesmės daugiausia vyrauja Dievo šaukimas padėti vargą vargti ir ištvermės vergijai pakelti.

Jo jautri siela aiškiai jaučiama našlaičių apdainavimo dainoje, kur našlaitis vargo prispaustas ir neturėdamas kam pasigiuoti sako:

Eisiu jau aš ant kapelių
Budint savo tėvelių —
Sausiu motinėlis,
Balsu gegužėlis
Ar neisigirs...

Jo kūryboje gausu yra ir linksmo turinio dainų, o ipač pajaukiant girtuoklius:

Ejo šiaučius per miestelį
Nešęs korpalių maišelį.
Šiaučius, matyt, silpnas buvo,
Benedamas net sugriuvo.
Ir nuėjo jis prie Maušo,
Tolėi gerė kol išaušo.

Ei tu, Dieve, visko pilnas,
Kur padėjai plikio vilnas?
Pats panečyk nenueisijai,
Kam tu plikius nupešiojai!

Patys plikiai kalti yra,
Jog neturi stono šyro:
Kad į šitkius nevaikščiotų,
Niekas plikių nepešiotų.

A. Strazdas paaukavo lietuvių, pradedančių graibstyti svetimų kalbų. Anot jo, grįžė iš miestų vaikai motinos klausdavo:

"Mačiaka, mačiaka, kokoj čia
paukčiaka, galva kaip kulakaka,
kajaka kaip lopetaka."

Daug dar galima būtų cituoti jo kūrybos, bet kun. A. Strazdas dar daugiau gyvų žodžių guosdavo liaudį. Kur jis pašaukdavo — nužūdavo sąsaras, pranykdavo aišmanos ir suskambėdavo lietuvių guodžianti daina ar giesmė. Savo asmeniškai gyvenimu jis mažai rūpindavosi. Kartais neturėdavo net padorios sutanos. Skubėdavo atlikti bažnytines pareigas ir bėgdavo guosti liaudies, lankyti ligonių ar drąsinti praradusius viltį.

Mylėjo liaudis šį savo kunigą, bet jo neketė kolegos kunigai ir ponai. Ponai jį vadindavo "muzikų kunigu", o kunigai jo vengdavo ir šalinėdavo. Sakoma, jis dažnai gaudavęs net iš vykaujo perspėjimus dėl netinkamos kunigų laikysenos. To nepalaidamas Strazdas tik lietuviškai kalbėjo, nesilenkė jokiui ponui ir skurdė mirė.

Jo dainos ar giesmės ir šiandien lietuvių lūpose gyvos, ir jos niekad nemirs, nes jose glūdi liaudies siela, persisunkusi vargais, džiaugsmu bei meile savam kraštui, savai kalbai.

PASAULIO MARGUMYNAI

● Australijoje populiarios arklių ir šunų lenktynės, Ispanijoje ir Pietų Amerikos valstybėse bulių kautynės, o Jungtinėse Amerikos Valstybėse Floridos steite dar oficialiai ruošiamos gaidžių peitynės. Kituose steituose tai yra uždrausta ir gaidžių peitynės ruošiamos slapta.

● JAV jau išrado sintetinį tabaką. Jis gaminamas iš cukrinių nendrių likučių, pridėjus atitinkamų chemikalų. Pypkoriai sako, kad sintetinis tabakas sunku atskirti nuo tikrojo ne tik pagal išvaizdą, bet ir pagal skonį.

● Kiekvienas sveikas žmogus per dieną suvaikšto apie 20.000 žingsnių. Per 80 gyvenimo metų žmogus turėtų suvaikšioti apie 500.000.000 žingsnių, atseit, galėtų net šešis kartus apkelti aplink žemės rutulį.

● Pasaulyje yra apie 50 miestų, kuriuose priskaitoma daugiau kaip vienas milijonas gyventojų.

● Bekasinejant, atliekant iškasenų darbą, Alžyre buvo rasti žmogaus padaryti įrankiai, kurie priskiriami ledo gadynei, maždaug prieš pusę milijono metų. Archeologai ir paleontologai neabejoja, kad rasti akmeniniai įrankiai yra žmogaus darbo ir todėl tai yra stiprus įrodymas, kad jau tada žmogaus būta žemėje.

● Amerikiečiai apskaičiavo, kad atliktas 100 milijonų kilometrų kelionė automobiliu, nuo nelaimingų atsitikimų žūsta 2,5% keleivių, geležinkelio — 2%, lėktuvu — 1,12%, autobusu — 0,88%. Jie tvirtina, kad saugiausia kelionė yra autobusu, bet arklys, atrodo, yra dar saugesnė priemonė.

● Boone miestelyje, Iovoje, Mrs. S. Saddoris, norėdama pakelti nuo automobilio grindų vieną centą, taip paspaudė gazą ir pavažiavo, kad išvertė parkinimo automatą ir atsitrėnkė į namus, sukeldama už 102 dolerių nuostolių.

Snieguotųjų Kalnų Seniūnija su svečiais per Vasario 16-tosios minėjimą. Trečias iš kairės stovi seniūnas Albertas Alyta.

J. Siručio nuotrauka.

LAŠAS JŪRON

Neįsivaizduoju, kaip būtų išgyventas Lietuvos bendruomenės smūgis, jei netektume savo laikraščio, savo bendruomenės organo. Dešimčiai tūkstančių tautiečių šiam krašte tikrai būtų gėda neįlaikyti vieno keturių puslapių laikraščio. Nenagrinėjant laikraščio silpnųjų pusių, ar priežasties finansiniame šlubavime, manau kiekvieno lietuvių šventa pareiga ne tik laikraštį prenumeruoti, bet ir būti jo nuostolių dalininku.

Pasiekęs MP Administracijos kvietimo lapelis gelbėti MP, kai kuriose skaitytose tikrai sužadino. Kaip buvo matyti, nevienas pasidėjo eiti talkon. Minėto lapelio turinys tikrai nieko nerodė džiuginančio, todėl, bediskutuojant M.P. reikalą užpustytame barakelyje, kilo mintis Seniūnijos įėjimui išleisti šį Mūsų Pastogės Nr. 233.

Nedidelis tai darbas ir joks žygdarbis. Kiekvienas iš mūsų jau daug didesnes sumas išleidžiame stiklui ar šiai beprasmei pramogom. Kad ir sunkia ranka kitas paklojęs penkine, nepasijuto nė kiek neturtingesnis. Liko dar ir stiklui ir pramogom ir banko knygutėje. O vis dėlto visiems (tarniškai sakant) nušluostė nosį tūla Melbourne tautietė. Jos supratimas lietuviško žodžio brangumo, paaukojant virš dviejų savaičių moteriško atlyginimo, manau užris burną neviename auksaburui.

Palyginus su Tėvynės kančiomis, šių vyrų auka yra lašas į jūrą. Bet žinodami, kad ir šis lašas yra mažytė raktis į milžino raudonojo slibino padą, esame laimingi galėdami jį jam įbrukti.

Šio M.P. numerio išlaidoms sumetė šie Seniūnijos vyrai:

Po 24. — J. Aleksandravičius, A. Alyta, St. Baltramiejūnas, Pr. Dailydė, B. M., A. Petrauskas, P. Pilka, A. Saulius, A. Sėza, J. Sirutis, V. Tiškevičius, ir M. Zizas; po 23. — F. Kaunelis ir V. Šneideris; po 22. — P. Burokas; po 21 — R. Slikovas.

AUKA GIMNAZIJAI

Snieguotųjų Kalnų Seniūnijos J. Aleksandravičius paaukojo Vasario 16 Giminazijai 10, paskatindamas ir kitus padėti nupirktai lietuviškai tvirtovei. Seniūnija žada kiek vėliau pravesti rinkliavą.

● Vienas JAV karys turėjo iškentėti 40 operacijų, kol chirurgai iš jo kūno išėmė keliančią vilnų gabaliuką, patekusį į jo kūną 1940 m. kartu su granatos skeveldra.

● Mirusio 68 metų amžiaus Aleco Hansen kišenėje buvo rasti du arklių lenktynių bilietai, kurie jam buvo laimėję apie 25.000 svarų, ko jis to dar nebuvo spėjęs sužinoti. Jo įpėdiniai bylos keliu tikisi tuos pinigų gauti.

● New Yorko gydytojai išrado būdą moters nešumui nustatyti per 5 minutes su 99% tikslumu. Iki šiol pradinės nešumo fazės nustatymui reikėjo 48 valandų ir diagnozė nebuvo tikra.

● Dr. Clement Michanovich, St. Louis Universiteto sociologas, patvirtina, kad JAV-se auga senmergių ir senbernių skaičius. Chicagoje jie sudaro net 10%. Dabartinio metu yra apie 2.500.000 moterų, kurios nebeįstėkės.

Selmer Engineering Pty. Ltd.

Headed by its founder, a man of 75, who is now embarking on the biggest job of his career, and the largest contract ever undertaken by a Norwegian firm outside Norway, Selmer Engineering Pty. Ltd., the English equivalent of its home name, is now getting ready for its work on the Guthega Hydro-Electric Project.

The firm was founded in 1906 and is, beside another Oslo firm, Hoeyer-Ellesen, the largest engineering and contracting firm in Norway. These two firms employ between them over 50 per cent of the total number of workmen and staff members registered with the Norwegian Contractors' Employers' Federation.

Ingenior F. Selmer A/S, the Norwegian name, has carried out a number of power station contracts from Lindesnes to Nordkapp, the equivalent of Land's End to John o'Groat's, or Cape York to Wilson's Promontory. The firm has built harbours, bridges, docks and quays and recently completed a large dry dock at Hardstad in North Norway and the Elgeseter City Bridge in Trondheim.

Apart from the head office in Oslo there are other main department branches: one in Tromsø in the extreme north, Mo-i-Rana and Skien on the south coast. Executive Engineer for the Guthega Project is Mr. Hartvig Qvale, who was for several years in charge at Mo-i-Rana; the Administrative Office Engineer is Mr. Lars Bjørnstad, latterly head of the Tromsø branch.

Head of the organization, Mr. F. Selmer is a Civil and Mechanical Engineer. He is a mechanical machine expert. He was responsible for constructing the largest dredging excavator in Scandinavia known as "Jutulen", the Giant.

The Guthega Project is being carried out solely by Norwegian staff and workmen. More than 250 are now in camp at Munyang and Guthega and will spend, for them, an exceptional Christmas: it will not be "white." A further 100 or more men are expected out early next year, creating the largest Norwegian colony in Australia, geared to work for next three years on the greatest task yet taken on by any Norwegian firm outside its own country's borders.

Commissar Thornton

Why is Comrade Thornton in Australia?

Comrade Thornton has brought with him from enemy Pacific headquarters in Peking, the very latest directives for Communist action on the trade and the psychological fronts, both of which dovetail neatly one into the other.

If conditions are favourable, Comrade Thornton will openly lead the Communist fraction on the floor of the National Convention for "Peace" and War. If circumstances are unfavourable or inadvisable Comrade Thornton will secretly lead the Communist fraction at the "Peace" Convention. In either case, one thing is certain, whether the clerical dupes and other naive delegates realise it or not, the so-called "Peace" Convention will reflect the requirements of Soviet foreign policy and constitute a Soviet guided propaganda missile aimed at confusing, demoralising and disarming the Australian nation. — Crusade for Freedom.

U.S. JET ACE MOVES INTO APPRECIATION HOME

Captain Joseph C. McConnell, U.S. Air Force pilot who shot down 16 MIG's over Korea, and his family, have moved into their new "appreciation House." The McConnell's neighbours built the \$16,000 residence in 45 hours as a community project in appreciation for the Captain's heroic service with the United Nations forces in Korea. — USIS.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

Ir lakiausias vaizduotės žmogus negalėtų įsivaizduoti, kas darėsi Rytprūsioje karui pasibaigus. Nekalbant apie bolševikų žiaurumus, kankinimus ir žudymus nekaltų moterų ir paauglių vaikų, kadais žydėjusiame žemės ūkiu Vokietijos aruode pasireikė baus bėdas. Visa, kas buvo dar žmogaus nevalgoma, kaip antai, žiurkės, katės ir šunys, buvo suvalgyta. Ir pačiam žmogui buvo nebesaugu.

Bijodamas kam patekti ant "stalo", aš su seserimi, instinkto vėdami, vieną audringą 1947 metų naktį iškeliavome Lietuvon.

Atėję pešiomis žemaitijon, su seserimi išsikėrėme, nes pavieniai buvo lengviau rasti nakvynę ir duonos. Iki tų metų rudens laikaisi X kaime, tarp Pagramančio ir Šilalės, Tauragės apskrityje, pas vieną ūkininką. Trėmių tais metais šioje apylinkėje nebuvo. Kiek vėliau iš čia persikėlė ir Nemakščiu apylinkė, kadangi vienoje vietoje, dėl milicijos persekiojimų, ilgiau laikytis buvo nesaugu. 1949 metais dar kartą apsilankiau Pagramančio apylinkėje. Iš čia jau buvo ištremta Gedvilų šeima, o gretimajame kaime matėsi trys tuščios sodybos. Sodybos buvo apieštos: langai ir durys užkalninti lentomis ir visa žolė apaugė. Iš kito kaimo patys mažiau tremiant žmones. Tai buvo apie Sekmines 1949 metais. Atvykę enkavedistai apie 5 šeimas ausodino ir vėžimus iš viešės į Nemakščius. Iš čia tokiu būdu buvo ištremta ir man pažįstama maloni Jonučių šeima. Vėliau žmonės pasakojo, kad jis iš Sibiro rąšs ir grysas; jog dirbęs kur tai mėsineje, o jo dukrė Irena iškėjęs už lietuvių. Panašų pasakų, kad lietuviams Sibire gerai sekasi, gal net geriau kaip Lietuvoje, teko girdėti labai dažnai. Tai bolš-

PASAKOJIMAS JAUNO VO KJETUKO, KETURIS METUS IŠGYVENUSIO PO KARO LIETUVOJE.

vikų "antis", kad žmonės nesislėptų nuo trėmimų ir neitų partizanauti. Tuo miglos pūtimu į akis niekas netiki ir nelaukia, kol bus "savanoriškai" išvežtas.

Po įvykdytų trėmimų partizanų miškuose padaugėjo dvigubai. Jei ankščiau jie apsiribojo tik grasinimais ir "duoklių" apdėjimu, tai nuo dabar jie išėjo į mirtiną kovą su "raudonosios religijos apasėtais". Tuojau pat buvo sušaudyta visa Piltvės vykdomojo komiteto pirmininko šeima, o ir pats "valčiaus galva" nukeliavo į anapus. Atvykę trys pilni sunkvežimiai enkavedistų veltai įėjojo kaltininkų — jie jau seniai buvo dingę miške ir ruošė planus sekančiam žygiui. O į mišką eiti enkavedistai nerizikavo, nes puikiai žinojo, kad partizanai ne bukvėms mėtė. Sulikviduoti šie šeima buvo palaidota su bolševikine pompa, kaip pridera "liaudies sūnams".

Panašus likimas ištiko ir kitų svetimųjų tarnų, Nemakščiu partorgų Pulkį. Gražų birželio popietį jis atvyko trijų striub lydimas ir Pabalčių kolchozų, įsakė visiems susirinkti salėn ir čia valdovo tonu pradėjo visus kolti ir grąsinti. Įsikarščiavęs "draugas" visaiškai nepastebėjo, kad tarpduryje stovi partizanai ir jo kalbą "užgirdami" ploja... Pirmieji pastebėjo stribai ir, metę ginklus, norėjo šokti pro langą, bet pamatė į juos žvelgiant kulkosvaidsių vamzdžių nusiramino. Vienas partizanas Pulkui "padėjo už pulkų žodį" ir vietoje nušovė. Šį kartą stribai savo kalį išnešė kiek geriau, kadangi jie visi buvo dar vaikai. Jiems buvo liepta bėgti pas mamas ir daugiau su krašto iždavi-

kais nesidėti.

Matyt "draugas" propagandos ministerio pavaduotojas Vilniuje buvo ant savęs supykęs, jei sumanė su visa svita aplankyti Nemakščiu apylinkes. Kas žino, o gal toks jau žmogaus likimas? Kas žino... nes neilgai jiems teko savo šonkaulius ir gražų automobilį trankyti blogais Nemakščiu vieškeliais: pamiškėje nuakvatojo kulkosvaids, iš mašinos pasidarė rėlis, visi žuvo, kas ten buvo. Nors ir nemečiau, tačiau tikiau, kad ir šie buvo palaidoti su bolševikine "pompa" kurnors kompartijos kieme, kaip ir pridera...

Kreiviu kaime, Šilalės valsčiuje, Tauragės apskr., ant Akmenos kranto gyvena malūnininkas, regis kveičių kilmės žmogus. Pas jį kartą nakvojo trys partizanai. Austant, sodybą apsupo NKVD būrys. Matyt, kas nors buvo pranešęs, kad partizanai ten laikosi. Partizanai buvo pasiruošę išvykti ir arklys jau pakinkytas laukė. Enkavedistams besitarant, partizanai šaudydami išsako pro langą ir pabėgo. Žuvo tik vienas partizanas, Šilalės gimnazijos mokytojas. Enkavedistai turėjo daugiau nuostolių užmuštais ir sužalėtais. Pykčių netverdami, pradėjo mušti vežime pakinktą arklį ir, pagaliau, komisarą įsakyti, jį nušovė, persaudami pakaušį, kaip įprasta jiems... Malūnininkas su šeima buvo ištremtas. — Dr.

Kiekvieną minutę žvelgdami mirčiai į akis, kęsdami badą ir šaltį, kovoja mūsų broliai su šypsena veide ir daina lūpose mažoje Didvyrių šalyje. Mūsų tremtiniai, atrodo, daugiau vargsta, nes almanas nenutūsta mūsų lūpose ir kiekvienas laisvės kovai aukojamas grąsia yra aplaistytas verkslenimo asaromis. Ten vargsta ir žūsta broliai už laisvę, o laisvajame pasaulyje — už dolerį ir svarą. — Red.

SNIEGUOTIEJI KALNAI

Už 93 mylių nuo Cooma miesto, guli Kosciuszko kalnas, apie save burdamas kalnų virtinę, kuri birželio, liepos, rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais apsidengia storu sniego sluoksniu. Kitais vasaros mėnesiais sniegas nuo šlaitų nutirpsta ir tik pačių viršukalnių pietų pusės atoslaitėse išsilaiko pajuodavęs, kol vėl užsiedgia nauju.

Niurūs ir klaidūs šie kalnai. Nepalyginti jų su gražiosiomis Alpėmis, kur lyg Dievo ranka išglostyti slėniai žaliuoja ir juose žydi margaspalvės gėlės. Šie kalnai daugiau panašėja į mėnulio išvaizduojamą paviršių, negu į žemės kampelį. Jau taip skurdi Australijos gamta, bet šie kalnai virtinė tai viską lenkia. Mažais krūmokšniais ar tik skurdžia žole apaugę uolos stovi niurūs. Nėra čia aštrių viršukalnių, nėra bauginančių prarajų, nei tamsių tarpeklių. Vienas už kito stiepiasi guburiai ir tiesiasi šimtais mylių. Ne tik čia nėra augmenijos, bet ir jokio gyvo daikto. Žiemą čia gali vaikščioti po begalinis plotus ir neužtikti jokio pėdsako. Vasaros metu dar pasitaiko išvysti kokią triušį, arba vambut-bearą. Pakeli galvą ir nustembai, išvysdys viršum praskrendantį paukštį.

Negyvena čia ir žmogus. Išskyrus du kalnų viešbučius ir vieną sezoninę kavinę, anksčiau čia nebuvę jokių kitų žmogaus pastatų. Tik pradėjus vykdyti SMEA darbus, atsirado kalnų atoslaitėse barakėlių kaimėliai, kur buvo apgyvendinti raumeningi svoro vergai.

Pavasari, snigui tirpstant, Snowy, Murray ir kitos upės nebesu-

talpina savo vagose vandenio ir išsileja į krantus, užtvindindamos apgyvendintus žmonėmis plotus ir pridaro daug nuostolių. Šio krašto vyriausybė prieš kelėtą metų nutarė suvaldyti nepaklusnų vandenį, sukontroliuojant jo tekimą, ir įkinkyti jį į darbą. Šis milžiniškos reikšmės darbas yra pavadintas Snowy Mountains Hydro-Electric projektu ir žada kaštuoti apie 225 milijonus svarų. Pradėti prieš ketvertą metų darbai dar numatomi tęsti per dvidešimt metų. Projekto ribos siekia kelis tūkstančius kv. mylių. Šiuo metu sparčiausiai darbai vykdomi Kosciuszko ralone.

Norint namo pareiti, reikia pirmiau duris atsikasti...

J. Siručio nuotrauka.

Jau prieš kelis metus pati SMEA pradėjo vykdyti paruošiamuosius darbus: stovyklų statybą ir kelių tiesimą. Jau ir tada čia galima buvo užtikti lietuvių. Kai kurie, kaip antai, Kaunelis, Matukas ir Saulius iki šiandien dar čia užsiklijo. Pagrindinę dalį šio projekto varžytinių kelių gavo atlikti norvegų firma. Vadinamas Guthego projektu darbas sutartas atlikti už 26.000.000 svarų. Pagal projektą reikia pastatyti 115 pėdų aukščio ir 225 pėdų ilgio užtvanką, iškasti 3 mylių ilgio tunelį ir nuleisti 800 pėdų vamzdžius į milžinišką pastatą, kuriame dvi turbinos, sukdamos elektrinius dinamus, pagamins 60.000 KW srovę. Vėliau tas pat vanduo dar bus kelis kartus įkinkytas sukti turbinas. Ištekėjęs pro turbinas, jis vėl krisdamas žemyn įgauna jėgą, kuri nebus veltui paleidžiama.

Guthego projektas turi būti užbaigtas 1954 m. birželio 1 d. Kazi ar Norvegų Selmer Eng. Co. spės tęsti sutartį, nes tunelyje rastos labai blogos rūšies akmuo, kuris ir stabdo darbo tempą.

Užtvankos paruošiamieji darbai užtruko veik dvejus metus. Be gyvenamųjų patalpų, virtuvių ir kitų darbininko gerbūvių pastatų, reikėjo pastatyti milžinišką akmenų

malūną, kuriame uolos paverčiamos į keturių rūšių skaldą ir dviejų rūšių smėlį. Iškastas pusės mylio tunelis upės vagai nukreipti, pastatytas betono maišymo įrenginys ir įrengtas kabantis geležinkelis, vadinamas "skraidančia lape". Pati užtvanka pradėta lieti tik vos prieš kelis mėnesius.

Laukiniai kalnai reikalauja daug prakaito ir net kraujo. Iki šiol jau 7 žmonės paaukojo savo gyvybes. Negalėčiau pasakyti kiek liko invalidais, o smulkesni susižeidimai savo dažnumu čia nieko neįaudina. Lietuvis Sereikis jau 3 mėnesius guli ligoninėje ir, atrodo, bus nete-

užtat ta vasara labai trumpa. Žiemos metu tiek privertė sniego, kad nemažiam sunku įsivaizduoti. Dažnai grįžti iš darbo peršlapę. Nemanau, kad klimatinės sąlygos čia būtų geresnės už Sibiro. Čia nestovi su ginklu erkavedistas, bet svaras ir mažas miestų darbo paklausa laiko prirakinę mūsų vyrus.

Valandinis uždarbis nėra nė vienu peniu didesnis kaip kitur. Gaudamas stovyklinis priedas, kuris automatiškai atskaituojamas už pragyvenimą. Tik dideli kiekiai viršvalandžių ir nieko nekaštuoja pragyvenimas sudaro gerą uždarbį. Vasaros metu per savaitę kartais dirbama per 100 valandų. Ankščiau praktikuojama sub-kontraktų sistema. Tai priversdavo darbininką skubėti, bet už tą jis gaudavo neblogus bonus. Įsikūsus SMA, ši sistema dabar panaikinta. Dirbama šešių dienų darbo savaitę. Šeštadienis atyginamas kaip viršvalandinis darbas.

Gyvename mažuose barako kambarėliuose, kuriuose augštesniu ūgiu neįmanoma net padariai išsitiesti. Truputį didesniuose, 8x8 pėdų kambarėliuose sukimšti po du žmonės. Visur įrengti dušai, su karštu vandeniu ištisa parą. Taip pat įrengtos skalbyklos.

Maistas palyginamai geras, bet nuobodokas. Keičiamas kasdien bet kiekvieną savaitę meniu kartojasi. Valgoma triskart per dieną, jį vakarais — kava su pyragėliais.

Pramogų jokių. Kartą per savaitę atvažiuoja kineatras parodyti tokios filmos, kokios mieste niekas nebežinoti. Įgrasus nuobodulys kankina kiekvieną. Todėl neįstovėdama, kad kartais taurėlėje mėginama nuskaudinti vargą savo. Lietuviai nepasijūti girtuokliavimu. Kitatačiau pasitaiko vyrų, kurie, nepaisant gerų uždarbių ir nekaštuojančio pragyvenimo, visticie galio su galu nesuveda.

Lietuviai tarpusavy sugyvena stebėtinai gražiai. Būdami ne vienodu pažiūru, išsilavinimo ir šeimyninių padėčių, visada randa bendrą kalbą, viens kitam pataria, padeda. Nors kasdien matomi veidai, kasdien sutinkami tie patys žmonės ir įkyri iki kaulo, bet kiekvienas tautietis kitą laiko tartum savo broliu.

Nematau, kad skaitytojams būtų įdomu smulkiau apie mus ką patirti, be to jau Jurgis Aldonis anksčiau yra apie snieguotus kalnus plačiai rašęs.

Baigdamas noriu pridurti, kad ir čia svarai iš dangaus nekrenta, o krenta žvarbus lietus ir vėjas kelia sniego pūgas. Svarai čia uždirbami sunkiai, kiekvieną minutę su gyvybės ar sužeidimo pavojais ir gyvenant atsiskyrėlio gyvenimą.

P.P.

PLECIAMAS L. K. F. SKYRIŲ TINKLAS

Melbournas. — Šiuo metu Australijoje veikia tik 4 L. K. Fondo Skyriai, būtent: Adelaidė, Geelonge, Melbourne ir Sydneyje. Siekiama, kad Australijos lietuvių švietimo ir kultūrinis darbas turėtų palankesnes sąlygas, L.K.F. Australijos Apygardos Valdyba imasi žygių išplėsti šiame krašte L.K.Fondo Skyrių tinklą. Šio tikslo siekdamas Apygardos Valdyba neseniai išsiuntinėjo į didesnes lietuvių susibūrimo vietas aplinkkraštį, kviesdama visus Australijos lietuvius remti naujų L.K. Fondo Skyrių steigimą, stoti nariais į L.K.F. ir didinti įnašais, aukomis ir pajamomis iš kultūrinių parengimų L.K. Fondo išteklis. Apygardos Valdyba Skyrių steigimo reikalais mielai teikia papildomą informaciją ir ją besikreipiantiems. — ap.v.

žinių apie tokias kovas nenorėtų mėm turėti. Mes pavydime, kai Mūsų Pastogė mus, skaitytojus, pametusi, įkimba kuri nors peštinė reikala tvarkyti, kuo gi mes kalti, kad kas nors pešasi? Tokių dalykų vietoje mes bevelutume geriau pasiskaityti ką nors iš mūsų ar svetimų rašytojų kūrybos.

Taip išrodė mūsų laikraščio, Mūsų Pastogės, pagedautina po-lyza iš Snowy upės bei kalnų perspektyvos žiūrėti.

St. B.

El, pagrokit melodiją šarpią, išblaskykite syčio mhtis. Mano gervės dar debesis karmo, Nors šesupės krantų nematyt.

Aš galiu kaip seniau tryptelt kaja, Mano atiklas jau tušias, prašau! Apie laimę dažnai aš svajoju Ir dainas apie meilę rašau.

Jūs, mergelės, iš pieno, kaip gulbės,

Nesupykkit, kad niekus piepu. Aš girdžiu, kaip lakstingalos tiulba Ant jaunų partizanų kapų.

Aš regiu savo kruviną brolių, Žaidžą tvarstantį speigo metą; Išbarstytus ant kiemo karolius Ir padangų vėžes pro vartus.

Padainuokite man, raudonlūpės, Kaip ten sakalą kludė šaka.

Juk ir aš prie Sudargo suklupęs, Degant vienkiemiams, laužiau rankas.

Ko stebėtis, jei palma dūkas, Jei nelaimėj širdis patvari? Juk ir Jūsų vargelių broliukai Nors kuoja, o jis vidury.

Kas iš pasakų, matot, beliko — Audros nušlavė smėlio pilis.

Jaunos dienos, kaip kvapūs kasni-kai, Rodos, rankoj, tačiau taip toli... (Dr.)

Lietuviai N. Zelandijoje.

N. Zelandijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdybos pamininkui dr. P. Butkui pasitraukus, Krašto Valdyba persitvarkė ir dabar ją sudaro: pirm. Br. Kuzma, vicepirm. K. Stirbys, išd. ir Tautos Fondo igaliojtinis V. Skridulaitis, kult. ir meno vad. M. Gerulitytė-Spence ir sekr. S. Jurkėnas. N. Z. Krašto Valdyba šaukia nepaprastą Krašto Tarybos atstovų suvažiavimą 1954 m. sausio 3-4 d.d. Wellingtone. Buv. pirmininkas dr. A. Butkus N. Z. lietuviams vadovavo ištisus 4 metus.

2023 METAI?

Pagarsėjęs Nostradamus pranašyčių aiškintojas E. M. Ruir savo naujoje knygoje rašo: "Netolimoj ateityje komunizmas, susilaukęs triumfo dienų Prancūzijoje, Italijoje ir Ispanijoje, bus galutinai sugniuždytas." Be to Ruir aiškina, didelių pasikeitimų Europoje tenka laukti dar šiemet. — Vokietija bus suvienyta, amerikiečiai atitrauks savo dalinius iš kontinento ir pradės tartis su Sovietų Sąjunga dėl rinkų Azijoje. Anglijoj bus nuversta monarchija ir Anglija galutinai nustos valdinti didžiosios valstybės vaidmenį. Daug kraujo tekės Italijoje, kur kils revoliucija. Popiežius bus išvytas iš Vatikano ir jo vieton iš Rusijos atvykę dvasininkai įkels naują "popiežių", kuris bus slavų kilmės.

Komunistai bus padėties viešpatai Prancūzijoje, Italijoje ir Ispanijoje. Sovietų Sąjungos kariai pasieks Viduržemio jūrą, nusiaubs Graikiją ir išžudys turkus. Nepaisant komunistinės diktatūros, europiečiai nesugniužs ir greitai vėl atsigaus. Prancūzija atkurs vienas senųjų karalių palikonių, kuris grąžins monarchiją, bus apkarūnuotas Reimso mieste ir paskelbtas "taikos imperatorium".

Tol, kol šis imperatorius gyvens, bus taika, bet jam mirus, Europa vėl subyrės, o mahometonai, nušlavę Izraelio valstybę, pradės žygi į Europą. Po didelių kautynių, mahometonai bus nugalėti. Tai numatoma 1988 m.

E.M. Ruir mano, kad pasaulio pabaiga busianti 2023 metais.

Tuo tarpu mokslininkai apskaičiuoja, kad per 3-10 milijonų metų laikotarpi saulė taip pasens, kad joje įvyks didelės eksplozijos. Jos spinduliuojamas padidės milijonus kartų ir jei dar tuo metu bus gyvybės žemėje, ji išnyks nuo karščio, nuo krintančių iš dangaus liepsnų.

Sunku tikėti Nostradamus pranašystėm, bet apie jas galėsime ranka pasiekiamoje ateityje įsitikinti. Jei jau tikrai pasaulio pabaiga būtų 2023 metais, tai, gal, ne vienas šių eilučių skaitytojas galės tai pamatyti savomis akimis.

P.

THE WORLD TODAY

By Paul L. Ford

Behind a smokescreen of "concessions" a full-scale offensive is being waged by the Soviet Union against Germany.

The campaign has three immediate objectives:

1. To influence the coming elections in West Germany.
2. To restore, if possible, a measure of prestige to the rhotaken East German regime, and
3. To halt the integration of a West German defense force in the framework of a free European army.

Beyond these is the ultimate objective: control not only of East Germany, but of West Germany as well.

The all-out campaign was mapped in Moscow recently by representatives of the Soviet and East German regimes. It was launched by an address by Soviet Premier Malenkov bitterly attacking West German Chancellor Konrad Adenauer.

The speech, however backfired. Leaders of political parties in West Germany as well as the press and radio there, have been quick to make known their displeasure over Malenkov's interference in West German affairs.

Malenkov's speech was followed by a communistic announcement Soviet "concessions" to East Germany. These included a pledge that German prisoners of war held since World War II and vaguely described as petty criminals, would be released. At the same time, the communists said that prisoners guilty of "particularly wicked crimes" would be retained.

Coincidentally, a United Nations group is meeting in Geneva to consider action regarding prisoners of war of many nationalities still held by Russia.

Over 1,500,000 Germans, both civilian and POWs, disappeared behind the Iron Curtain after World War II. Between 200,000 and 300,000 are believed to be still alive.

According to the Japanese government 50,000 Japanese prisoners of war are under Russian control today, although nearly 250,000 others have died in Soviet controlled territories since 1945.

In addition, 63,000 Italian prisoners of war are missing in the Soviet Union.

The Soviet satellites have fared no better than the free nations in getting back their men from Russia. Some 180,000 Rumanians and 200,000 Hungarians remain unaccounted for in the Soviet Union.

In another "concession," Moscow pledged that delivery of East German reparations would end by January 1, 1954. This promised abandonment of reparations comes after East Germany has been reduced to economic disaster.

West Germany was released from its reparation deliveries by the British, French and U.S. governments three years ago.

At the same time that it announced the "concessions," Moscow repeated its long-discredited plan for the re-unification of Germany. It demanded establishment of an all-German provisional government comprised of representatives of both East and West Germany and charged with holding elections.

A familiar Soviet technique is evident here—the Trojan Horse technique. If Moscow could place communist officials in key positions in a provisional government it could control all of Germany, as it did in Poland and other eastern European countries. Any elections which might then be held would be farcical, at the best. (The British, French and U.S. governments have insisted time and again that free elections throughout Germany must be the first item in any plan for re-unification.)

Such a procedure would assure a government truly representative of the German people and fully capable of speaking for them at a peace conference.

There is no market for a Trojan Horse in the world today.

DEPUTY DEFENCE SECRETARY VISITING EUROPEAN INSTALLATIONS

Deputy Defense Secretary Roger M. Kyes left Washington on September 3 for a month's inspection trip of military installations in Europe.

He plans to visit U.S. military units and installations in Greenland, Iceland, England, Federal Republic of Germany, Austria, Trieste, Italy, Greece, Turkey, France and Spain.

The 30-day trip will enable Kyes to gain first-hand knowledge of matters dealing with the North Atlantic Treaty Organization and the Mutual Defense Assistance program.

He is accompanied by several high-ranking officials of the Defense Department and the Department of the Air Force, including Assistant Defense Secretary Frank C. Nash and Under Secretary of the Air Force James H. Douglas.

USIS.

...PYKTI NEREIKIA

Nebūtų karų — nebūtų istorijos. Pasaulyje dar nebuvo nutilę ginklai ir, turbūt, nutilis. Vos Korėjoje sukrėvė ginklus, sužvango jie Melbourno parapijoje. Kaip iš spaudos matyti, ir ten norėta taikos šakelė įsprauti, bet agresoriai, pasirinkę pavyzdžių šimtametį VLIKo ir min. Lozoraičio karą, į jokias taikos derybas nesileidžia. Patartina atvažiuoti į snieguotus kalnų viršūnes temperamentai atšaldyti.

Pažadėjo patiesio — nedavė negriešio, sako lietuvių liaudies išmintis. Jau į antrą tūkstantį įžengė žadėtajai pirkti akcijas Lietuvių Namams Sydneyje. Ar visi pažadus ištesės? Kadaise nedrausmingi Woormeros dykduoniai net neraginami siuntę sumelę namų pamatams. Šiandie krūmų gyventojai kitaip galvoja. Surinkti 15.000 svarųkū iš kelių šimtų dirbančių tautiečių Sydneyje reikalinga maždaug šimtas metų. O vis dėlto geriau būtų turėti savą už kelis tūkstančius daržinę, negu po šimto metų už 15.000 rūmus.

Uolūs Canberros tautiečiai dideliais būriais kiekvieną sekmadienį rinkdavosi lietuviškoms pamaldoms. Laikiniai išvykūs dr. kun. Bačinskai ir Hobartai, į lenko kunigo laikomas pamaldas susirenka ant pirštų suskaitomi tautiečiai.

Atrodo kad lietuvių daugiausia jungia tautiškumas, negu tikėjimas.

Kad Anglijai yra užkietėję tradicijų saugotojai, manau, žino kiekvienas. Tai dar ryškiau parodė karalienės karūnavimo ceremonijos. Nėra ko stebėtis, kad jie iki šiol nepanaikina vienintelės visame pasaulyje maisto kortelės, kuri buvo įvesta pereinamojo karo metu.

Š.m. liepos 3 dienos "Vienybėje" J. Baltrūnas rašo: "Kai miglos prasisklaidė, paaiškėjo, kad VLIKo delegacija vyko į Zuerichą pasiklausti E. Kuprevičiaus koncerto.... Kad dr. P. Karvelis labai užimtas vyvo prekyba..." Ne trumpame straipsnyje jis išvedžioja, kad Tautos Fondo lėšos nėra jau taip tiksliai naudojamos laisvinimo reikalams.

Ar netiksliau būtų, jei Australijos Tautos Fondo cerberis J. Kalakauskas visas Australijoje surinktas lėšas pristatytų laisvos Lietuvos išdūli.

UŽUOMINOS M. PASTOGĖI

Mes, miškiniai, susispietę Snowy upės hydro-elektrinių stočių ir su jom susijusių užtvankų bei tunelių statybų darbovietėse, turėdami ir savo kuklį ALB Snieguotųjų Kalnų Sėnūniją, veikiančią grynai tautiniams-kultūriniais, bet ne partiniams, pagrindais, pasiryžome pagelbėti Mūsų Pastogei, mūsų laikraščiu, materialiai. Ne dėl to tokį darbą mes atliekame, kad kalnų miškuose gyvendami ir dirbdami, lengvai daugiau uždirbtumėm (čia uždario normos yra tokio pat aukščio, kaip ir kitur), bet dėl to, kad mes, atokiai nuo miestų triukšmo gyvendami, gal, geriau įžiūrime bei įsamišmoniname mūsų tautiškuosius bendruomeninius reikalus, nes juk yra bendrai žinomas dėsnius, kad žmogus svarbiausius savo gyvenimo likiminius klausimus sprendžia tylioj vienuoj užsadaręs.

Mes, parėmę Mūsų Pastogę materialiai ar medžiagiškai, sykiu norėtumėm ją paremti ir moraliskai bei dvasiškai, jei, žinoma, ta mūsų parama būtų Tamstoms, nuo kurių priklauso Mūsų Pastogės leidimas, primintina. Toks mūsų dvasinės paramos siūlymas visiškai nereikšmingas. Tamstų autoritetu mažinimo, bet priešingai — tetai išreikšia tikrą pasitikėjimą Tamstų veikla.

Pirmiausias mūsų pagėdavimas būtų turėti daugiau progos Mūsų

Pastogę pasiskaityti apie mūsų tautiečių tikrą gyvenimo būklę ir vargus visose Australijos dalyse, t.y., turėti daugiau kronikos. Gal neklystama, kai manoma, kad ašis, apie kurią sukasi pavienių asmenų ir iš pavienių asmenų susidarantis bendruomenės gyvenimas, yra ūkiškas reikalas arba ekonomija. Jūs žmogus, turėdamas maždaug vidutinišką išlaidų dydį, daugiau gauna pajamų, juo jis lengviau apie tą ašį sukasi: tuo atveju toks pavienis tautietis daugiau gali padėti sukintis ir bendruomeniniam gyvenimui. Toks darnus mūsų tautiškiųjų reikalų sukimas būtų, gal, ne tiek svarbus, jeigu jis neprisidėtų prie mūsų paverptos tėvynės išlaisvinimo. Tuo būdu čia iškyla ir mūsų antras pagėdavimas Mūsų Pastogei, t.y., kad ji daugiau informuotų ir tautiečius informuotų, kaip, kur ir kada galima padidinti darbo pajamas. Žydų (jie dažnai mums stotami pavyzdžiu) talmude yra protingų patarimų kodeksas žydams, kaip anuo metu buvo galima daugiau sukaupti materialinių gėrybių.

Susibarė ar susipėdė kas nors kuriame nors miestelyje, tuojau ten prisistatė ir Mūsų Pastogė, išleisdama peštynių numerį ir prirašydama apie tai 2/3 savo puslapio. Nežinau, kaip kitiems, bet mums tai nėra visai prie širdies, nebeto, žinoma, kad mes trumpu

MŪSU PASTOGĖ

Tautos Diena Melbourne

Melbournas. — Apylinkės Valdyba Rugsėjo Aštuntojos minėjimą melbournikiams suruošė rugsėjo 5 d. Šis rengimas, kaip ir daugis kitų buvusių, Apylinkės Valdybos buvo kruopščiai paruoštas ir jį įneša daug naujumo. Pirmininkas A. Vingis, atidarydamas minėjimą, kalbėjo, kad šventose kraštuose buvome mišrios tautos ir brangintume lietuvių vardą, kad būtume verti savo tautos praeities garbingųjų amžių. Toliau minėjimą pravedė A. Viliūnas. Šventės diena pritaikant paskaitą skaitė Dainutis. Deklamavo Karazijienė, Baltutė ir Kaladytė. Minėjimo metu Apylinkės Valdybos įsigytą vėliavą kariai-savariai įteikė mūsų jauniesiems skautams. Minėjimo pabaigai solistas Domininkas Vildovas puikiai ir gerai apvaldytu balsu padainavo "Žaliojo lankele", Simono "Bocanegra" ir ariją iš "Figaro vestuvių". Daug giedrės nuotaikos įnešė jaunosios mūsų merginos, pasokdamos lietuviškus tautinius šokius. Joms vadovavo Krausaitė grodama akordeonu. Linksmai daliai grojo lietuviškas orkestras su akordeonu Zabiela prieky. Visi besilinksmintieji ir praakiusieji mieliai valšinosi Soc. Globos Moterų Draugijos skaniai kvėpiančiame bufete. Pabaiga buvo tikrai graži ir rėta: ir senesnieji, ir jaunesnieji, ir paaugliai šoko lietuviškas polkas, klumpakojus... Jauteli, kad mumyse gyva lietuviškoji dvasia, o ypačiai lietuviškajame atžalyne, kas turėtų būti pavyzdžiui partiniams kareivoms, ne vietoje ir ne laiku boikotuojantiems lietuviškus tautinius parengimus. — (r).

Collega J. MIKNIŲ ir p-lė B. BIRKETT, sukurusi šeimą / židinį, sveikina ir laimės gyvenimo kelyje linki Liet. Stud. S-gos Sydnejaus Skyrius

L.K.F. PAREMĖ SKAUTUS Melbournas. — Lietuvių Kultūros Fondo Melbourni Skyrius, įvertindamas lietuvių skautų organizaciją ir jos vadovybės darbą, o taip pat siekdamas suteikti jauniems skautams džiaugsmo, iš savo kuklių lėšų pasikyrė 17 skautams palapinei įsigyti. Skyriaus Valdyba pasiūdama šią dovaną kartu su atitinkamu raštu P.L.S.S.-gos Victorijos-Tasmanijos Tūnto tautininkui J. Makuliui, kartu pareiškė savo patenkintumą, kad tautininko J. Makulio vadovaujami lietuviai skautai, ypatingai Melbourni mieste, išaugo į gražią ir gerai organizuotą šeimą, ir paprašė jį perduoti skautams geriausius Skyriaus Valdybos linkėjimus. L.K.F. Melbourni Skyriaus Valdybai vadovauja pirm. J. Antanaitis, sek. Iz. Geštartas ir inž. N. Butkūnas. — bd.

Adelaidės Lietuviams. ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba spalio mėnesį skelbia rūbų, avalynės ir piniginių vaju, likusiems Vokietijoje mūsų tautiečiams seneliams, ligoniams ir vaikams paremti. Pereitų metų vaju parodė Adelaidės donuma, už ką iš vargstančių savo brolių susilaukėme gražios padėkos. Tikimės, kad ir šiais metais nebūsime skipesni. ALB Adelaidės Apylinkės Valdybos nariai per visą spalio mėnesį šeštadieniais nuo 11 iki 13 val. ir sekmadieniais po pamaldų budės Šv. Juozapo bažnyčios salėje, Pire Street, ir priiminės atnešamas aukas. Šia proga krepiamės į visų Adelaidės lietuviškų organizacijų vadovybes, prašydami savo iniciatyva parinkti aukų ir paskatinti savo narius prie minimos rinkliavos aktyviai prisidėti. Aukų lapai gaunami pas Apylinkės Valdybos narius. ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

PAVYKĖS MINĖJIMAS

Hobartas. — Iškilmingas Tautos šventės minėjimas buvo pradėtas pamaldomis, kurias atlikė ir tai dienai pritaikintą pamokslą pasakė kun. dr. P. Bačinskis. Pamaldų metu buvo gražiai giedamos lietuviškos giesmės. Tuoj po pamaldų Moonah bažnyčios salėje įvyko iškilmingas posėdis. A. Muncelis skaitė paskaitą "Praeitį ir mes". G. Valuckaitė padėkdamavo B. Bradžionio "Po sunkių valandų". Kulminacinis minėjimo punktas buvo vyrų kvarteto pasirodymas. K. Maslauskas, B. Bukevičius, J. Šlyteris, V. Kalytis ir A. Jakštas susirinkusius pradžiugino savo turtiniais balsais, sudainuodami "Kur Banguoja Nemunėlis", "Ramovėnų Maršą", "Lietuva Brangi" ir "Vėliavos Iškeltos". Hobarto vyrų kvartetas būtų tikrai augsto lygio, jei turėtų gerą vadovą. Deja, neturime savo tarpe chorvedyboje nusimanančio muziko. Minėjimo pabaigai buvo meniškai paskaityta ištrauka iš V. Krėvės "Dainavos Salies Senų Žmonių Padavimų" ir sugiedotas Tautos Himnas. Tautos šventės proga buvo renkamos aukos Tautos Fondui ir paskelbtas vajuas mėnuo ligoniams Vokietijoje šelpti. — ak.

Šių metų rugsėjo mėn. 12 d., Hobarte, R. Kat. Katedroje, susituokė pirmoji lietuviška pora ZELMA DILBAITE ir JONAS ADICKAS Laimingiausio ir gražiausio gyvenimo jiems linki ALB Hobarto Apylinkės Valdyba

Pirmiesiems Hobarto lietuviams jaunavedžiams ZELMAI DILBAITEI ir JONUI ADICKUI, sukurusiems lietuvišką šeimą, linkime laimės ir ilgiausių metų A. Jakštas, B. Bukevičius, L. Zozas, O. ir V. Bukauskai, L. ir A. Zemaičiai, St. Domkus.

Sukūrusius lietuvišką šeimą ZELMĄ DILBAITEI ir JONĄ ADICKĄ sveikiname, linkėdami ilgos ir visokeriopos laimės! A. Martišius, A. Rėderis, R. Kairys, V. Banelis, A. Viknius ir K. Degutis.

SPORTO KLUBAS KOVAS Spalio 3 d. STATE'S BALLROOM, Market Street, City, rengia įspūdingą **KONCERTĄ — BALIU** Programoje — Br. Kiverio vadovaujamas mišrus dvigubas kvartetas ir Taut. Šokių Grupė. Vakarienis ir puiki muzika. Kvietimai gaunami pas Valdybos narius: A. Laukaitį, J. Ilčiuką, V. Sutą, V. Binkauską ir A. Saulitytę. Pradžią 8 val. vak.

SPORTO KLUBAS KOVAS. Lietuvis dailininkas R. Gopas persikėlė į Chistchurch, kur tikisi geresnių sąlygų meniniam darbui, nes yra pakviestas dirbti mokytojo darbu vietos meno mokykloje.

Skelbimas ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba, spalio 4 d., sekmadienį, tuoj po pamaldų, Šv. Juozapo bažnyčios salėje kviečia Adelaidės lietuvių Bendruomenės susirinkimą. Dienotvarkė: 1. Spec. pranešimas. 2. Namų Įsigijimo Komisijos pranešimas. 3. Laisvi pasitarimai. Visus tautiečius prašome, tam rečiam reikalui skirti bent valandą savo brangaus laisvalaikio ir šiam susirinkime dalyvauti. ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba.

GYVINAMA SKAUTIŠKA VEIKLA

Sydnejus. — Po paskutiniosios Pan-Pacific tarpt. stovyklos, kurioje lietuvių skautų reprezentacinis vienetas, vadovaujamas A. Plūko ir skitn. A. Bučinskio, taip gražiai pasirodė, Sydnejaus lietuvių skautai, atrodo, lyg ir pavargo... Jų veikla besireiškė talkininkavimu kitoms vietos lietuvių organizacijoms ir vienos, kitos iškilios ar ekskursijos suruošimu į Sydnejaus apylinkes. Tačiau nuo š. m. birželio 19 d. N.S.W. Vietininkų perėmus tvarkyti skitn. V. Kišoniui — senam Panemunių Vilkiui ir energingam bei prityrusiam vadovui, veikla gyvinama.

Jaunesniųjų skautų ir skautėlių organizavimui, paskutiniame šabo posėdyje paskirti vyresnio amžiaus skautai — skilčių globėjai, kaip pirmų trijų skilčių esančių ALB Apylinkės ribose (Sydnejaus, Bankstowno ir Cabramattos), kurie praves visą "sunkųjį" darbą. Ateityje bus steigiami ir daugiau skilčių, kur tik susiras didesnis jaunų lietuvių skaičius, norinčių įstoti į P.L.S.S. organizacijos gretas. Pats skilčių steigimas atskiriomis vietomis tikriausiai jauniems gerojai palengvins susisiekimo nepatogumus. Kol kas visos naujai steigiamos skiltys priklausys prie jau iš ankščiau veikiančios "SARUNO" draugovės, kuriai vadovauja vyr. skitn. J. Bliokas. Daugiausia sunkumų, atrodo, sudarys patalpų stoka, kas ypač svarbu dirbant su jaunesniais žiemos metu. Reikia tikėtis, kad čia į pagalbą ateis skautų tėvai ir bičiuliai, kai tuo tarpu vasarą šis klausimas gerojai palengvės.

Vyt. Šiaury.

ALB Melbourne Apylinkė Spalio 4 d., sekmadienį, šaukiamas ALB Melbourne Apylinkės narių visuotinis susirinkimas, kuriam pateikiama tokia dienotvarkė: 1. Susirinkimo atidarymas, 2. Susirinkimo pirmininko rinkimas, 3. Dienotvarkės priėmimas, 4. Specialus pranešimas, 5. ALB Melbourne Apylinkės Valdybos pranešimas ir 6. Klausimai ir sumanymai. Susirinkimas pradėsiamas 12.45 val. p.p. Old Men's Club (Salia Collingwood Town Hall) patalpose, Hoddle Street, Abbotsford. Nurodytu laiku nusirinkus kvičiame, po pusės valandos bus šaukiamas antras susirinkimas, kuris bus teisėtai dalyvaujant betkuriu narių skaičiui.

ALB Melbourne Apylinkės Valdyba.

SPORTAS

SNIEGUOTI KALNAI

Turėdami pakankamai sniego, snieguotose kalnuose gyvenantieji darbininkai apšėli kultūvuoja žiemos sportą — slides. Lietuvių slidžių sporto šakoje nepasizymėjo. Per pirmenybių varžybas dominavo norvegai. Nestebėtina, nes tai yra jų tautinis sportas. Šiais metais taip pat buvo pakeltas šuolio rekordas iki 51 m metro. Iki šiol Australijos rekordas buvo 47 metrų. Šį rekordą perėmė metais taip pat buvo pasiekęs norvegas. Ankstyvesnių rekordų nepasiekė patirti.

Šių metų pasaulio pašliūžų šuolio nugalėtojas, pasirodė, esąs lietuvis. Įvykusiame tarptautiniame Iron Mt. Michigane pašliūžininkų varžybose Anatolijus Maculevičius laimėjo pirmą vietą. Paskutinis 390 pėdų šuolis pralenkė norvegą ir jam atnešė užtikrintą laimėjimą.

R. Slikovo rūpesčiu Island Bend stovyklos kino salėje įsirengė primityvius krepšinio įrengimus. Lietuvių nedaug, o krepšinininkų dar mažiau. Vis dėlto sudarėme komandą ir mėginame ginti lietuviškas spalvas. Neužtenkant žaidėjų ar nepripaštant nerangųjų, skolinamės iš mums draugiškų estų. Pirmąsias rungtynes turėjome su SMEO raštinės darbuotojais ir lengvai įveikėme juos 48-9. Komandos kapitonas V. Tiškus komandą veda kietu ir teisingu keliu.

Nors lietuvišku mastu vertinant komanda ir labai silpna, bet drįstame mėginti laimėti per Austr. Lietuvių Krepšinio Pirmenybes. Į Geloną žada vykti šie žaidėjai: V. Tiškus, A. Petrauskas, R. Slikovas, V. Šneideris ir pora kitų, kurie pasieks vėliau.

Lietuvių sporto reikalais didelio rūpesčio ir sugebėjimo vadovavime rodo V. Šneideris.

Sydnejus

Kovas — East Sydney 43:41. Prasidėjusiame pavasario A klasės krepšinio turnyre Kovas š. m. rugsėjo 4 d. susitiko su Rangers (Y.M.C.A.) ir jās be žaidimo laimėjo. Tą patią dieną draugiškose rungtynėse su Paratels, Kovas laimėjo 70:42.

Rugsėjo 11 d. Kovas susitiko su East Sydney komanda, kuri šiose rungtynėse dalyvauja naujoje sudėtyje. Rungtynės visą laiką buvo labai įtemptos ir baigėsi 40:40. Buvo duotas pratęsimas ir jis baigėsi 41:41. Antrajam pratęsime Kovas, pavartojęs savo greitąjį puolimą, laimėjo 43:41.

Žaidė ir taškus pelnė: Laukaitis 12, Gensys 10, Sutas 9, Kozevnickas 5, Kriaucėvičius 3, Bačiulis 2, Vasaris 2, Bernotas 0.

BENDRA SPORTO APŽVALGA

● Pasibaigus Australijos stalo teniso turnyrui, buvo paskelbtas pirmųjų 10 geriausių Australijos stalo tenisininkų sąrašas, sprendžiant pagal paskutiniųjų pirmenybių pasiekus komandinių varžybų rezultatus. A. Snarskytė, lygiai kaip ir 1952 m., laimėjo antrąją vietą, o V. Sirjatiavičius — 10-tą vietą. Estas Klesman laimėjo 9-tą vietą.

● 1953 metų Europos krepšinio pirmenybės įvyko Maskvoje. Europos krepšinio nugalėtoju vėl liko Sovietų Rusijos rinktinė, Helsinkio Olimpijadoje pralaimėjusi tik prieš Ameriką ir užėmusi ten 2-ą vietą. Sovietų Rusijos krepšinio rinktinėje žaidžia trys lietuviai ir vienas estas. Komandos treneris yra taip pat lietuvis. Per Maskvos pirmenybes antroji vieta atiteko Prancūzijai, trečioji — Vengrijai, ketvirtoji — Čekoslovakijai ir penktoji — Izraeliui.

● Varšuvoje nugalėjęs Lenkijos sunkaus svorio čempioną, lietuvis Algirdas Sočikas laimėjo Europos sunkaus svorio meistro vardą.

● 6500 mylių Redexo automobilų lenktynėse apie Australiją pirmąją vietą laimėjo prancūziška Peugeot mašina. Tai buvo vienos iš sunkiausių pasaulio automobilų lenktynių, nes jų dalyviams teko važiuoti ir per dykumas, ir per paprastus laukus, o taip pat ir per vandenį.

● Lapkričio 13 d. Sydnejuje australas J. Carruthers gins jo pasiektą pasaulio bokso meistro vardą prieš škotą Keenan.

● Australijos pūsvidutinio svorio bokso meistras Kapeen dėl padidėjusio svorio nustojo meistro vardo. Pirmieji kandidatai jo vietoje yra Barnes, mūšiškis Mikus ir Burns.

Adelaide

Vytis — Norwood, 38:39

Rugpjūčio 31 d. Vyčio krepšinio komanda pralaimėjo vieno taško skirtumu revanšines rungtynes su Norwood. Norwoodas parodė gerą gynybą, kuri Vyčio puolikams buvo sunkiai praeinama. Neturėjo puolikai sėkmės ir netyrmoose.

Rugpjūčio 27 d. Tauro krepšinio komanda gerai sužaidė su estų komanda; kone per visą rungtynių eigą rezultatai buvo Tauro naudai, tačiau prieš pabaigą laimėjimas išsprūdo. Geriausiai sužaidė Merūnas, Visockis ir Šliužas. Krepšinius įmetė: Merūnas 21, Alkevičius 7, Visockas 4, Giruckas 4, Šliužas 2 ir Karla 1.

E d a s .

Liet. Plunksnos Klubas nariams L.P. Klubu pirmininkas primena, kad sekantis Plunksnos Klubu narių elinis pasitarimas įvyks rugsėjo 26 d., šeštadienį, 17 val. p.p., 64 The Avenue, Hurstville.

VISI VIENIŠI ŽMONES kviečiami rašyti man ir patirti, kaip aš galiu padėti susirasti draugų ir sukurti laimingas vedybas. Rašyk ŠIANDIENĄ. Išlaikoma paslaptis. Jokių įsipareigojimų. Locker FF DOROTHY POPE FRIENDSHIP CLUB (regd.), Box 182, Haymarket P. O., Sydney.

GRAMOFONO PLOKSTELIS ● LENKISKOS ● PRANCŪZISKOS ● VOKISKOS — Įgrotos akordeonu — **CARINIA CO.**, Daking House, Floor 3, Room 35, Rawson Place, Sydney, N.S.W. Pageidaujant prisijunčiamas katalogas.

ISIGYDAMAS LIETUVIO PASĄ IR PIRKIAMAS TAUTOS FONDO ŽENKLIUKUS, PAREMSI LIETUVOS LAISVINIMO DARBĄ.

European Reaction To German Elections

Early reactions in Bonn and other capitals of free Europe to the German elections call Chancellor Adenauer's smashing victory a triumph for the cause of European unity and Western defense. In Bonn, Chancellor Adenauer himself told a news conference that the results clearly show that an overwhelming majority of the people approve of the Coalition government's policies of the last four years, especially its efforts toward European unity. He added that his election victory is also a strong endorsement of the European Defense Community.

In Rome, a spokesman for the Christian Democratic Government Party hailed the West German election results as a "great victory" for the idea of a united Europe and Atlantic defense.

He said that the total defeat of the communists and neo-nazis shows that the German people will not follow those who want to lead them into new adventures. The election results, the Italian spokesman said, will further strengthen cooperation between West Germany and the other free nations.

In London, government quarters emphasized that Chancellor Adenauer's victory justified western policy towards Germany. They said the results will strengthen the western powers in their negotiations with Moscow on German reunification.

A Dutch foreign ministry spokesman said that Chancellor Adenauer's triumph will enable him to continue his European integration policy more strongly than ever before.

In Vienna, Chancellor Julius Raab hailed Adenauer's victory as a "great advantage" to Europe generally. — USIS.

East Germans Get Food Despite Communists

Despite intensified communist controls and reports of more reprisals throughout the zone, hungry East Germans continue at the rate of 20,000 persons per day to make their way into free Berlin to collect gift food parcels made available by American and West German cooperation.

The second phase of the joint food distribution program has entered its third week with a steady stream of East Berlin and East zone visitors flowing through West Berlin's 16 food centers.

Average distribution continues to be three parcels, with East zone residents collecting food for entire families upon presentations of acceptable identification.

Only a few recipients from communities deep in the zone take all of their food with them in fear of either having it taken away by East zone police and communist patrols, or of being detected and having to face reprisals in the form of loss of jobs or other terroristic practices. Many in the immediate area, however, are confident of getting their parcels home safely. In the zone around Berlin police checkpoints have been spotty lately.

Three food seekers from a small village in the Spreewald area disclosed that crops were very poor in that section of the zone. There have been no changes in harvest quotas. One farmer said that a two-acre tract had yielded only 400 pounds of grain, whereas a normal harvest is double that amount. He was allowed to keep 75 pounds out of which he must save enough for next year's planting. Practically nothing remains to feed a few pigs. Because of the critical food shortage, no one expected to be permitted to slaughter a single pig for his own use, as each farmer had been assured.

"We fear we will have neither meat nor lard," one commented. "Neither are we able to make purchases in the high-priced GO (state controlled) stores. As farmers, the only ration card permitted is for sugar."

"The worst that can happen now is that we will be forced from the land because we cannot fulfill our farm quotas. In the meantime we must live, and the food parcels we receive in West Berlin are a big help."

"We have to risk something. Coming to West Berlin for food is just another in the chain of risks that make life in the East zone so unbearable today. For hope we look always to the West. — USIS.

Išnuomojamas kambarys viengungui vyrai prie šeimos su maistu ir skalbiniais. Atskiras įėjimas. Kreiptis darbo dienomis nuo 5 iki 9 val. vak. į J. Rimašką, kampas Francis ir Yurong Str., prie Hyde Parko.

Printed by Mintis Pty, Ltd., Fredbert str., Leichhardt, Sydney, for the Publisher, Justinas Vaičaitis, as President of the Australian-Lithuanian Community, 82 Flinders Street, Darlinghurst, Sydney, N.S.W.